

Andrzej Wiśniewski

"Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych", E. Wengerek, Warszawa 1961: [recenzja]

Palestra 6/3-4(51-52), 139-140

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

godzeniem kary. Jednakże warunkowe skazanie jako warunkowe uwolnienie od kary nie jest odstępstwem od zasad wymiaru kary.

Zakres warunkowego skazania przedstawiony jest w dziale II pracy. W części I tego działu dotyczącej warunków zawieszenia wykonania kary autor omawia takie zagadnienia, jak niekaralność sprawcy, warunkowe skazanie przy powrocie do przestępstwa, rodzaj i wysokość kary a warunkowe skazanie, warunkowe skazanie a kary dodatkowe, wpływ wieku na zakres warunkowego skazania, termin zawieszenia wykonania kary. W części II działu II wskazane są podstawy warunkowego skazania w ustawodawstwie, w orzecznictwie sądowym i w teorii prawa karnego.

Ostatni III dział książki dotyczy kwestii odwołania warunkowego skazania. Poruszone tu są zagadnienia zadań kary, związku między stosowaniem a odwołaniem warunkowego skazania, odwołania warunkowego skazania w prawie i praktyce sądowej, odwołania warunkowego skazania z punktu widzenia polityki kryminalnej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że omawiana praca, będąca pierwszą w Polsce monografią ujmującą całokształt problematyki warunkowego zwolnienia, oparte jest na bogatym materiale porównawczym zarówno z prawa karnego burżuazyjnego, jak i socjalistycznego. Autor wysuwa także w pracy szereg interesujących wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda*. Wnioski te dotyczą m. i. celowości koniecznego odwołania zawieszenia w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo tego samego rodzaju lub popełnione z tych samych pobudek co czyn poprzedni oraz w razie niewynagrodzenia wyrządzonej szkody. Fakultatywne odwołanie zawieszenia mogłoby natomiast nastąpić w wypadku popełnienia każdego innego przestępstwa, niedopełnienia szczególnych obowiązków próby, a zwłaszcza uchylenia się od dozoru ochronnego, którego ustanawianie powinno być zasadą.

E. Wengerek: *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*. PWN. Warszawa 1961, s. 336.

Z uznaniem należy powitać ukazanie się pierwszego po wojnie systematycznego opracowania przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Autor podręcznika postawił sobie za zadanie przedstawienie zasad egzekucji sądowej na tle obowiązującego ustawodawstwa, i to nie tylko przepisów zawartych w drugiej części kodeksu postępowania cywilnego, ale również przepisów dotyczących egzekucji, rozsianych w wielu aktach prawnych.

Omawiając w dziale pierwszym (zawierającym wiadomości ogólne) pojęcie i cel postępowania egzekucyjnego, autor wskazuje, że zakres stosowania egzekucji sądowej jest o wiele szerszy od procesu cywilnego, choć z drugiej strony realizacja przymusowa norm prawa cywilnego w niektórych wypadkach dokonuje się także w drodze egzekucji administracyjnej. Mówiąc więc o postępowaniu egzekucyjnym w sprawach cywilnych, nie można ograniczyć się do omawiania tylko problemu wykonania orzeczeń zapadłych w procesie cywilnym, a więc egzekucji sądowej, lecz należy uwzględnić również wykonanie orzeczeń wydanych w postępowaniu niespornym, postępowanie wykonawcze orzeczeń zapadłych w postępowaniu arbitrażowym i w postępowaniu przed zakładowymi komisjami rozjemczymi, wreszcie stosunek egzekucji sądowej do administracyjnej.

Egzekucja polega na zastosowaniu przez powołane państwowe organy egzekucyjne środków przymusu w celu uiszczenia należności przypadającej wierzycie-

lowi od dłużnika a ustalonej w tytule egzekucyjnym. Postępowanie egzekucyjne oznacza uregulowanie sposobu działania mechanizmu egzekucji. Wprawdzie egzekucja sądowa pozostaje w ścisłym związku z procesem cywilnym, ma ona jednak dużo elementów samodzielności.

Po przedstawieniu w dziale pierwszym książki stosunku egzekucji sądowej do innych postępowań, źródeł polskiego prawa egzekucyjnego oraz polskiej literatury przedmiotu, autor przechodzi w dziale drugim do omówienia zasad postępowania egzekucyjnego oraz ich gwarancji. Dział trzeci zawiera określenie podmiotów postępowania egzekucyjnego, a dział czwarty omówienie części ogólnej postępowania (pisma w postępowaniu egzekucyjnym, doręczenia, terminy, zawieszenie i umorzenie postępowania, środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym).

Druga część książki poświęcona jest przedstawieniu poszczególnych rodzajów egzekucji. Autor omawia tu warunki dopuszczalności egzekucji, tytuły egzekucyjne, klauzule wykonalności, wnioski o wszczęcie egzekucji, a następnie kolejno egzekucję z ruchomości, egzekucję z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych, egzekucję z nieruchomości, podział sumy uzyskanej z egzekucji oraz egzekucję roszczeń niepieniężnych.

J. Paliwoda: *Nadzór ogólny prokuratury. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 212.*

Nadzór ogólny prokuratury ma już za sobą kilkadziesiąt lat istnienia i rozwoju w ZSRR, a 8—14 lat w krajach demokracji ludowej (w tym również i w Polsce) — zaznacza autor w swej książce.

Istotą tej instytucji jest nadzór prokuratury nad stosowaniem prawa przez organy administracji, nadzór nad przestrzeganiem prawa przez organizacje społeczne i gospodarcze, osoby urzędowe i poszczególnych obywateli. W większości państw socjalistycznych nadzór ten obejmuje również działalność terenowych organów władzy państwowej. Tak zostały w zasadzie ujęte zadania prokuratury we wszystkich konstytucjach i ustawach o prokuraturze w państwach demokracji ludowej. Autor wskazuje dalej, że określenie „nadzór ogólny” nie jest adekwatne dla tego rodzaju działalności prokuratury i należałoby zastąpić je raczej bardziej odpowiednim określeniem: „kontrola praworządności”.

Instytucja nadzoru ogólnego prokuratury, jako jedna z nowych instytucji prawnych, jest stosunkowo mało opracowana teoretycznie i obfituje w zagadnienia trudne pod względem doktrynalnym i skąpo w literaturze wyjaśnione. Na doniosłość zaś badań nad tym zagadnieniem wskazuje choćby fakt, że w niektórych państwach zadania nadzoru ogólnego stanowią około 50% całej pracy prokuratorskiej.

Przedstawiając w omawianej pracy założenia ustrojowe nadzoru ogólnego prokuratury, autor wskazuje, że nadzór jest częścią składową zadań prokuratury w państwach socjalistycznych, po czym omawia przedmiot nadzoru ogólnego według konstytucji i ustaw o prokuraturze w ZSRR i krajach demokracji ludowej oraz stosunek nadzoru ogólnego do innych rodzajów kontroli. Książka zawiera także przegląd metod i form prawnych nadzoru ogólnego w państwach socjalistycznych oraz omówienie usytuowania nadzoru ogólnego wśród zasadniczych form realizacji przez państwo funkcji podstawowych. Autor wyodrębnił tu trzy zagadnienia: 1) stosunek nadzoru ogólnego do podziału form działalności państwa socjalistycznego, 2) charakter stosunków prawnych powstających przy stosowaniu nadzoru ogólnego, 3) stosunek nadzoru ogólnego do swobodnego uznania w administracji i zasadniczej linii polityki państwa.